



Remonstrantie ofte entschuldiginghe van de prince van Oranien, ghedaen by zijne Excellentie binnen Antwerpen den eersten daech van December anno 1581 aen de heeren Staaten van de Nederlanden, waer door he zijn afscheydt genomen heeft ende gheen gouverneur meer te sien, etc.

<https://hdl.handle.net/1874/8938>

N. II. 5
Lemonstrantie

ofte entschuldighē/van de
Prince vā Dranten/ ghedaen by zijne Ex
cellentie/ binnen Antwerpen/ den Eersten
daech van December/ Anno 1581. aen de
Heeren Staten van de Nederlanden/waer
door he zijn afscheydt genomen heeft/
ende gheen Gouverneur
meer te sien/2c.



Gedruckt tho Antwerpen / v̄p de Camerstraten
brucke / i inde schilt van Basel / by Jan van
Geel de jongen / 1582.

UB 94

Mijn Heeren/ ghy weet wel / hoe nae
dat mijn Heere de Hertoghe Mat-
thias synen Last ouer gaf in hande
vāde Heeren de Staten/dat ic ooc
ontslaghen werde vāden Staet vā
Lientenant generael. Oock hoe dat ich voor desen
tijt die maels (aenstaende de slechte ordinantie int
Gouernement) versocht hebbe / om ontslagen te
syne / Jae oock inde laetste vergaderinghe tot Am-
stelredam tselue om sulker orsaken geschiet is / als
men handelde om syne Alteze te ontlasten. Nocht-
tans ter bede vā mijn Heeren de Staten / ende op
hope van tghene sy beloefden / soude volbrache
worden / is men te vreden gheweest / om den Last
des Gouernements wederom aen te nemen met
den raede / diemen soude Ordineren int eynde des
maents Januarij naest comēde. Maer / mijn Hee-
ren / ic beuinde soo cleynen voortganc in onse sa-
ken / so dat ic om mijn eere / mijn ontlastinge / oock
om des Landts weluaren gedwongen worde / v
den staet van onse saken te verclaren. Maer eer
ic v bewijset ghene my dunct notelicst om te or-
dineren teghen desen aenstaenden Jare / so sal ic
v int corte verhaelen / hoe de saken van desen jare
sijn vergaen / vā welcke wy noch maer een Maent
meer en hebben.

Ende is dese / mijn Heeren / hoedat den vyant
meester is geweest vant platte Lant / werwaerts
hy gewilt heeft / sonder dat my hem hebben conne
beletten. Niet te min / door Gods genade en heeft
hy ons niet ghenomen

Door sake is dese / Te weten / dat hy ons met sijn
cleene macht niet en heeft comen grote hinder ge-
daen / waerom het geschiet is / dat al tgene hy inne
ghehadt heeft in Vrieslandt / Gelderlandt / ende
Drabandt / niet en is machtich genoeg geweest /
om eens

om eenige Plecken te belegeren/ ende veel min om die in te nemen. Maer hy heeft zijn meeste macht gehad/ so wel te voete als te perde/ oec zijn treffelicke Capiteynen/ Raedt ende toerustinghe van oorloge inde Landen van Henegouwe/ en Artoys/ welcke hy estimeerde te syne als plaetsen/ die meest vrees hadden/ ende die hy hielt voor de besondersste Plaetsen / Vornamelick / Om Camerijck ende Doornick's wille / aen welcke steden hy wel wiste/ dat hem so veel meer gelegen was/ dan wy het achteden/ ende alnoch niet en doen. Siet/ dit is den handel/ daermede tgeheele Jaer toegebracht is/ dewyle hy Camerijck belegerd hielt / welcke stad/ so sy ingenomen ware geweest / dwelck oec gheschiedt ware/ en hadden d'Inwoonders niet / ouer lange gehoept op de coemste van zijn Alteze/ gheschiedt hy die oec int eynde ontset heeft. So nu God ons soo seer benaudt hadde / so dat wy Camerijck hadden verloren / Vorwaer so hadden wy oock Doornick ouer lange quijt geweest / ende also den vyant in Vlaenderen en Brabant moeten herbergen/ met een ongelooflick verlies van alle commoditeyten der voorschreuen Landen. Nu dan/ mijn Zeren / het is nu een Jaer gheleden / dat ick twe Ghedeputeerde/ ende voort alle Prouintien waerschoude/ met welcke remedien men dese periculen mocht vorcomen / dat men maer voor des Landts bescherminge aennememen soude/ drie duysent buytenlantsche Ruyters / ende twee Regimenten Dobbelsoudeniers. Want so Godt voor ons de stad Camerijck bewaert heeft/ dies behooren wy hem te danken / en oock zijn Alteze / want wy ons doch daer in hielden / als oft wij wilden laten verlorren gaen. Ende nu Doornick belegerd is/ en hebben wy alleenlick gheen middel om te ontsetten / maer oock niet om den Vyant onder d

oogen

oogen te comen. Ende ofte ghy vraechden / wie
datmen daerom sul beschuldigen? So antwoorde
ick: Het is aen v / mijn Heeren / ende voortsaen
alle de ghene / die mynen raedt veracht hebbē: V
seluen daer en tusschen ontschuldigende / deene op
den anderen schuyuende. Hadden wy d' Worlochs
lieden (daer ick vā spreke) gereet gehadt / doe sijn
Alteze hem so manlick in Lambresy verthoonde /
int veldt / sulcx dat wy onse macht by hoopen van
syne Alteze hadden gevoecht / so waren wy nu ter
zijdt de Worloge quijte / ende hadden den Vyandt
ouer de Mase geiaecht / daer wy nu ter contrarien
moeten aensien / dat een van onse beste Steden is
belegert / ende datter so luttel middels is om die te
ontsetten. Voef en wil ick v / mijn Heeren / niet
verbergen / dat wy in desen toecomendē jare noch
sullen geraken in meerder vngeluck / ende dat om
dierghelijcke oorsaken / want soo wy alreede twee
maenden inden Winter hebben / ende so het twee
maenden geleden is / dat de Staten behoorden in
dese stadt te vergaderen / en datter noch gheenen
schijn en is / noch om die te sien / noch om eenige or
dinantie te stellen in eenige sake / recht oft wy geen
Vyanden en haddē / hoewel wy nochtans tgeschut
hooren / daer Doornick mede beschotē wort: ende
de stormē sien (so te seggen) daer door sy bespron
gen wordt / en euenwel niet en aemercken (merct
onse blindtheyt) het quaet dat ons naect tegē het
Nieuwe Jaer: Sulcke onachtsaemheynt mijn Hee
ren / is een onghelooftic quaet / dwelck niet en rijst
wt misuerstandt oft negligentie / maer dat een ye
gelick meer genegen is tot sijn eygen bate / dan tot
het gemeyn weluaren. Want nopende tgemeyne /
so is dit doorsake des quaets / alsomen siet / dat het
volck niet en denct / dat dese Worloge hen angaet /
recht oft men niet en streeft vor hen Vryheynt / lijff
ende

ende consciencie. En daer wt rijst dander faultes/
dat als men heyscht hulpe van gelde (sonder welck
ick noch cenige comen oorlogen) so varen sy inde
sake voort/ en antwoorden daer op/ als oft sy sprac
Een met den dooden Man: daer sy ter contrarie
behoorden te dencken/ dat als de middelen faelges
ren/ dat sulcx niet my/ maer hen selfs aengaet: En
als sy seggen/ wy en willen niet meer geuen/ dat is
so veel te seggen: Wy willen t Landt ende de Ra
ligie laten varen.

Sulcx en segghe ick niet/ om dat ick lust hebbe
mijn handen te strecken int gemeyn gelt/ so groot of
cleyen het sy/ dwelck ick noyt aengeroot en hebbe/
so ghy wel weet/ hoewel sommige Achterclappers
my sulcx nageseydt hebben/ tegen hen eygen cons
scientie: Maer op dat ghy/ mijne Heeren/ eens ter
goeder trouwe bedenck t/ datter gheen Oorloghe
int Landt en is/ dan die v aengaet/ en ghy v berad
dende om sulcx te bedenck t/ dat ghy v beraedt als
in v eygen saken. Noch isser dit te seggen: Anges
sien dat wy een gemeyn sake hebben/ wy oock also
tesamen behooren gevoecht te sijn/ dwelc wy tot
noch toe niet en hebben comen vercrighen/ om
dat een yeder Provincie sijn eygen Raedt heeft:
Jae by nae een yeder Stadt: Oock heeft yeder
Landt sijn besonder Crichshoopen ende Gelt/ so
dat tghene dat veel soude sijn voor allen/ cleyen is
voor yeder alleen. Tis waer dat me eenen Raedt
geordineert heeft/ maer die sonder macht is/ ende
daer gheen autoriteyt en is / hoe sal daer sijn
Crichsordeninge voor de Finantien/ vor de Jus
sittie/ ende alle andere dingen: Ende so veele aens
gaet d Autoriteyt/ nemmermeer en salder gheen
sijn by dyen/ die niet en vermogē eenen armē stuyt
net wt te geuen/ ghelijck noch ick/ noch den Raedt
niet en

niet en hebben Dit zijn/mijn Heeren/de princel
paelste misbruycken/die geschiedt zijn/waer in wy
al voort varen/ende door den welcken ick v waer
schouwe voor mijn afscheydt/dat wy sullē verniet
worden / so God ons zijn ghenade niet en verleent
om in tijts daer inne voor sien. Daerom bid ick v/
dat ghy daer op wilt mercken/ ende sulcx oock den
volckē wilt te verstaen geuen/ op dat sy my hier
naemaels sulcx niet en verwisten ende opleggen.
Ende so ghy v daer en tusschen beneersticht / om
daer in te voorstene/so soldy metter daet beindē
(want ick my daer in oock schuldich kenne) dat ick
niet en sal sparen det in mijn vermoegen zijn sal.
Ende ghy behoort daer op so veele te meer te dens
cken/ als t Gouvernement van v ende mijn Hees
ren den Staten inghestelt/ niet langer en sal dues
ren/ dan tot dwtgancē van Januario/ op
welcken tijt gheen Gouverneur int
Lant en sal zijn/tensy dat ghy
beter Ordinatie stelt.

5 3 7 3 6.

